

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Olympiakomitean lausunto hallituksen esityksestä laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta (HE 212/2024)

Suomen Olympiakomitea kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi perusopetuslain muuttamisesta. Olemme syvästi huolissamme liikkumattomuuden haasteesta, joka kasvaa myös lasten ja nuorten keskuudessa. LIITU-tutkimuksen mukaan vain kolmasosa lapsista ja nuorista saavuttaa liikkumissuosituksen. Move-tutkimuksen mukaan 40 prosenttia 5- ja 8-luokkalaisista on niin heikossa kunnossa, että se voi haitata jaksamista arjessa. Liikkumattomuus uhkaa lasten ja nuorten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, oppimista sekä toimintakykyä.

Liikunnallisen elämäntavan lisääminen perusopetuslakiin

Suomen Olympiakomitea pitää erinomaisena Petteri Orpon hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelmaa, jossa on erinomaisia toimenpiteitä liikkeen lisäämiseksi eri sektoreilla, mm. *Lisätään perusopetuslakiin liikunnallisen elämäntavan edistäminen*. Pidämme tärkeänä, että kirjauksen toimeenpano etenee hyvin ja että se on saanut laajasti positiivisen vastaanoton myös luonnoksesta järjestetyllä lausuntokierroksella syksyllä 2024.

Olympiakomitea kannattaa vahvasti liikunnallisen elämäntavan lisäämistä perusopetuslakiin. Liikunnallisen elämäntavan kirjaaminen esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin antaa vahvan signaalin kasvattajille sekä koko kouluyhteisölle ja mahdollistaa yhä vaikuttavampaa ja johdonmukaisempaa työtä liikkumisen lisäämiseksi koulujen arjessa.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on paitsi yksilötasolla myös yhteiskunnallisesti merkittävää. Tutkimusnäytön perusteella voidaan olettaa, että lakiesityksessä esitetyt muutokset edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia monipuolisesti sekä vahvistavat heidän fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään. Muutoksella on todennäköisesti positiivinen vaikutus myös esimerkiksi oppimiseen ja kouluviihtyvyyteen.

Pidämme myös kannatettavana perusopetuslain 2 §:n eli liikunnallista elämäntapaa koskevan muutoksen toimeenpanosuunnitelmaa, jonka mukaan Opetushallitus päivittää esi- ja perusopetuksen valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet vastaamaan liikunnallisen elämäntavan lakimuutosta sekä tukee paikallisia

opetuksen järjestäjiä opetussuunnitelmatyössä. Liikkuva koulu -toiminta tukee toimeenpanoa keskeisellä tavalla.

Urheilijoiden kaksoisuran edistäminen

Liikunnallisen elämäntavan edistämisen lisäksi Suomen Olympiakomitea haluaa pitää esillä nuorten urheilijoiden koulutusta. Tavoitteellisesti urheilua harrastavalla nuorella koulunkäynnin ja urheilun yhdistäminen muuttuu haastavammaksi viimeistään yläkouluiässä. Tarvitaan rakenteellisia muutoksia, jotta yläkouluikäisten, tavoitteellisesti urheilua harrastavien nuorten ei tarvitsisi tehdä joko-tai-ratkaisuja urheilun ja opinnoissa pärjäämisen välillä.

Hallitusohjelman mukaan hallitus ”edistää urheilijoiden kaksoisuraa ja vahvistaa urheiluyläkoulujen, toisen asteen urheiluoppilaitosten ja huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen asemaa”. Suomen Olympiakomitea esittää, että **kirjauksen toteuttamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriöön perustetaan poikkihallinnollinen työryhmä**, jonka tehtävä on selvittää sitä, kuinka urheilijakoulutus saataisiin yhdenvertaiseen asemaan kulttuurin ja taiteen aloihin nähden. Tavoitteellisesti urheilevilla nuorilla tulisi olla mahdollisuus saada koulutusta urheilijaksi kehittymiseen ja ammattilaisuuteen kasvuun valtion koulutusjärjestelmien tukemana samalla tavoin kuin mitä on taiteen ja kulttuurin aloilla.

Taustaa:

Koulutusjärjestelmän tulee tukea nuoria urheilijoita yhdistämään tasapainoisesti opiskelu ja tavoitteellinen urheilu. Suomalainen kaksoisura alkaa yläkouluvaiheesta ja jatkuu aina huippu-urheilu-uran päättymisen jälkeiseen urasiirtymään (dual career). Tätä tehtävää toteuttamaan on Suomeen rakentunut valtakunnallinen Suomen Olympiakomitean koordinoima urheiluakatemiaverkosto, jossa paikallisten urheiluakatemioiden tehtävänä on toteuttaa joustavaa urheilijoiden kaksoisuraa ja valmentautumista.

Nuorten urheilijoiden urheilun ja opiskelun yhdistäminen tulee taata mm. vahvistamalla toisen asteen urheilulukiojärjestelmää ja urheilijoiden ammatillista koulutusta vastaamaan tulevaisuuden urheilun ja opiskelun tarpeita. Urheiluoppilaitosjärjestelmään tulee kohdentaa riittävä taloudellinen resursointi ja joustavat opiskelumahdollisuudet. Toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmää on tarve laajentaa koskemaan myös perusasteen yläluokkia. Korkeakouluissa opiskelevien, kansainvälistä huippua tavoittelevien urheilijoiden kohdalla avainasemassa on mahdollisuus ajan ja paikan suhteen joustaviin opiskelumalleihin sekä opintojen yksilölliseen räätälöintiin.

Liikuntapoliittisessa selonteossa todetaan (Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta, VNS 6/2018 vp), että perusasteen yläluokilla on mahdollistettava urheilukoulutoiminta.

Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietinnössä (SiVM 19/2018 vp) valtioneuvoston koulutuspoliittisesta selonteosta (VNS 1/2021) todetaan, että tavoitteellisesti urheilevilla nuorilla tulee olla mahdollisuus saada koulutusta, kehittyä urheilijana ja kasvaa ammattilaisuuteen siten, että koulutusjärjestelmä mahdollistaa opiskelun ja tavoitteellisen urheilun tasapainoisen yhdistämisen. Kaksoisuramalli on valiokunnan

Suomen Olympiakomitea

Valimotie 10
00380 Helsinki

näkemyksen mukaan syytä ottaa yksityiskohtaisempaan poikkihallinnolliseen tarkasteluun, jonka yhteydessä tulee selvittää urheilijakoulutukseen liittyviä mahdollisia lainsäädäntö- ja resurssitarpeita.

Urheiluyläkoulu ja muut mallit (urheilupainotteinen, liikuntapainotteinen) tukevat maksutonta urheilun harrastamista ja nuorten harjoittelua ja liikkumista sekä kaikkien osallistumista taustasta riippumatta. Toiminta on laadukasta ja maksutonta ja kaikkien saavutettavissa. Tavoitteellisesti urheilua harrastavalla nuorella koulunkäynnin ja urheilun yhdistäminen muuttuu haastavammaksi viimeistään yläkouluiässä. Sekä koulunkäynnin että urheilemisen määrä ja intensiteetti kasvaa samanaikaisesti ja nuori tarvitsee tukea arjen tasapainottamiseen. Tähän tarpeeseen on rakennettu suomalainen urheiluyläkoulumalli (urheiluyläkoulukokeilu 2017–2020). Olympiakomitea pitää tärkeänä, että yläkoulun urheilukoulutoiminta mahdollistuu valtakunnallisesti, kuten myös liikuntapoliittisessa selonteossa linjataan. Toiminta tulisi tunnistaa osana koulutusjärjestelmää. Vuonna 2019 eduskunnan hyväksymässä liikuntapoliittisessa selonteossa (s. 21) linjattiin seuraavaa: ”Mahdollisuuksien mukaan alakouluikäisten seuratoimintaa voi myös sijoittaa koulupäivän välittömään yhteyteen ja koulun läheisyyteen. Yläluokilla on mahdollistettava urheilukoulutoiminta ja jokaisessa koulussa tulisi olla liikuntakerhotoimintaa.”

Toiminta voi edelleen kehittyä, kun oppilaitosten toimintaedellytyksiä kehitetään lainsäädäntöä ja rahoitusta vahvistamalla sekä urheilijakoulutusta paremmin tunnistamalla ja tunnustamalla. Urheiluyläkoulutoiminta ja sen rahoitus tunnistetaan osaksi perusopetuksen valtakunnallista rakennetta.

Helsingissä 25.2.2025

Taina Susiluoto
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea